Læreplan i norsk tegnspråk

Fastsatt som forskrift av Kunnskapsdepartementet 15.11.2019.
Eksamensordning fastsatt av Kunnskapsdepartementet 29.06.2020.

Gjelder fra 01.08.2020

Gjelder til 31.07.2026

utgått

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Norsk tegnspråk er et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon og danning, og det skal bidra til at elevene utvikler en tegnspråklig identitet. Læreplanen i norsk tegnspråk må ses i sammenheng med læreplanen i norsk for elever med tegnspråk. De to fagene skal gi elevene tilgang til begge kulturenes tekster, sjangre og språklige mangfold. Sammen skal fagene bidra til å danne grunnlag for flerspråklighet og gi muligheter for deltakelse på internasjonale arenaer. Opplæringen skal ta utgangspunkt i elevenes egen bakgrunn og kultur, og skal bidra til at de utvikler språk for å tenke, kommunisere og lære. Norsk tegnspråk og norsk for elever med tegnspråk skal ruste elevene til å delta i demokratiske prosesser og forberede dem på et arbeidsliv som stiller krav om variert kompetanse i avlesing/lesing, tekstproduksjon/skriving og muntlig kommunikasjon gjennom tegnspråk og gjennom tolk.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnlaget for opplæringen. Norsk tegnspråk skal sammen med norsk for elever med tegnspråk bidra til at elevene blir trygge språkbrukere. De skal bli bevisste på sin egen språklige og kulturelle identitet innenfor et inkluderende fellesskap der flerspråklighet blir verdsatt som en ressurs. I norsk tegnspråk skal elevene bli kjent med tegnspråkets egenart og døves historie og kultur. Et godt språklig fundament er en forutsetning for å utvikle engasjement og skaperglede. Faget skal bidra til at elevene styrker sin evne til kritisk tenkning og demokratisk deltakelse ved at de får utforske tekster og får innsikt i språkets påvirkningskraft. Gjennom faget skal elevene oppleve tegnspråktekster i ulike sjangre og få mulighet til å uttrykke seg kreativt og skapende. Avlesing av et variert utvalg tegnspråktekster skal gi elevene mulighet til å reflektere over sentrale verdier og moralske spørsmål og bidra til at de får respekt for menneskeverdet og for naturen.

Kjerneelementer

Tekst i kontekst

Elevene skal avlese tegnspråktekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. De skal utforske og reflektere over tegnspråklig skjønnlitteratur og sakprosa, både originale og bearbeidede tekster. Tekstene kan knyttes både til både kulturhistorisk kontekst og til elevenes egen samtid.

Utkast

Kritisk tilnærming til tekst

Elevene skal kunne reflektere kritisk over hva slags påvirkningskraft og troverdighet tegnspråktekster har. De skal kunne bruke og variere retoriske virkemidler hensiktsmessig i egne tegnspråktekster. De skal vise digital dømmekraft og opptre etisk og reflektert i kommunikasjon med andre.

Muntlig kommunikasjon

Elevene skal få positive opplevelser ved å uttrykke og utfolde seg muntlig på tegnspråk. De skal avlese, forstå og bygge på andres innspill i spontan muntlig samhandling med andre, enten i direkte kommunikasjon eller via digitale ressurser.

Tekstskaping

Elevene skal oppleve tegnspråkopplæringen som meningsfull ved å få utforme sammenhengende tegnspråktekster i ulike sjangre og for ulike formål. De skal kunne presentere egne tegnspråktekster ved hjelp av digitale verktøy, vurdere andres tekster og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger.

Norsk tegnspråk som system og mulighet

Elevene skal utforske sin språklige identitet og leke og eksperimentere med mulighetene som ligger i norsk tegnspråks egenart. De skal få kunnskap om norsk tegnspråk som system og utvikle ferdigheter i grammatikken og strukturene i norsk tegnspråklig kommunikasjon, samt utforske mulighetene for internasjonale relasjoner i tegnspråkmiljøer.

Språksituasjonen for norsk tegnspråk

Elevene skal utvikle kunnskap om hvordan det er å leve som tegnspråklig i dag, og om den historiske bakgrunnen for dagens situasjon. De skal utforske sammenhengen mellom språk, historie, kultur og identitet og kunne forstå hvilke utfordringer og muligheter som ligger i å være tegnspråklig blant en hørende majoritet.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I norsk tegnspråk handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om at elevene utvikler et positivt selvbilde og en trygg identitet som tegnspråklig i et flerspråklig og flerkulturelt samfunn. Å kunne avlese og reflektere over skjønnlitteratur og sakprosa kan både bekrefte og utfordre elevenes selvbilde og dermed bidra til deres identitetsutvikling og

Utkast

livsmestring. Dette kan bidra til at elevene både kan håndtere medgang og motgang og personlige og praktiske utfordringer. Verdivalg og betydningen av å sette grenser og å respektere andres hører med i faget og i temaet.

Demokrati og medborgerskap

I norsk tegnspråk handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å gi elevene forutsetninger for å delta aktivt i samfunnsliv og i demokratiske prosesser. Elevene skal øve opp evnen til kritisk tenkning gjennom arbeid med tekster og ytringer, og de skal lære seg å håndtere meningsbrytninger gjennom refleksjon, dialog og diskusjon. Gjennom arbeid med faget skal elevene utvikle retoriske ferdigheter slik at de kan gi uttrykk for egne tanker og meninger som medborgere i samfunnet.

Bærekraftig utvikling

I norsk tegnspråk handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om at elevene utvikler kunnskap om hvordan tekster framstiller natur, miljø og livsbetingelser, lokalt og globalt. Gjennom aktiv bruk av norsk tegnspråk utvikler elevene evnen til å forstå og håndtere meningsmotsetninger og interessekonflikter som kan oppstå når samfunnet endres i en mer bærekraftig retning. Norsk tegnspråk bidrar til å ruste elevene til å handle og påvirke samfunnet gjennom språket.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i norsk tegnspråk er å kunne samhandle med andre gjennom å avlese og uttrykke seg og samtale gjennom tegnspråk. Det innebærer å uttrykke seg hensiktsmessig i ulike spontane og forberedte muntlige samhandlingssituasjoner tilpasset mottakerne. Norsk tegnspråk har et særlig ansvar for utviklingen av å kunne samhandle ved bruk av tegnspråk. Utviklingen av muntlige ferdigheter i norsk tegnspråk går fra den tidlige samhandlingen i lek og faglige aktiviteter til å bruke tegnspråket stadig mer presist og nyansert i ulike tegnspråkfaglige samtaler og presentasjoner.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i norsk tegnspråk er å kunne uttrykke seg i ulike skjønnlitterære og sakpregede sjangre. Det innebærer å utvikle personlige uttrykksmåter og å beherske tegnspråkets grammatikk og oppbygging for å kunne skape og produsere tegnspråktekster. Norsk tegnspråk har et særlig ansvar for opplæringen i å kunne bruke tegnspråk i tekstskaping. Utviklingen av å kunne skape tegnspråktekster går fra den grunnleggende tegnopplæringen til å planlegge, utforme og bearbeide stadig mer komplekse tegnspråktekster i ulike sjangre og tilpasset formål, medium og mottaker.

Utgått

Å kunne lese

Å kunne avlese i norsk tegnspråk er å skape mening ut fra tegnspråktekster. Avlesing i norsk tegnspråk innebærer å avlese både i direkte kommunikasjon, gjennom digitale medier og i opptak. Det inkluderer også avlesing av sammensatte tekster som kan inneholde bilder, tegninger, tall og andre uttrykksmåter. Norsk tegnspråk har et særlig ansvar for opplæringen i å kunne avlese tegnspråk. Utviklingen av å kunne avlese i norsk tegnspråk går fra den grunnleggende avkodingen og forståelsen til å avlese, tolke og reflektere over tegnspråktekster i ulike sjangre, for ulike formål og av ulik lengde og kompleksitet.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i faget norsk tegnspråk er å bruke digitale ressurser for å innhente og behandle informasjon. Det innebærer også å skape og redigere ulike typer tegnspråktekster og å kommunisere med andre gjennom digitale medier. Utviklingen av digitale ferdigheter i norsk tegnspråk går fra å lage enkle sammensatte tekster til å planlegge, utvikle og redigere sammensatte tekster basert på kunnskap om hvordan de forskjellige uttrykksformene virker sammen. Utviklingen innebærer også å vise en stadig større grad av selvstendighet og dømmekraft i valg og bruk av digitale kilder og en etisk bevissthet om å framstille seg selv og andre digitalt.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering 2. trinn

Kompetansemål etter 2. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- avlese og følge regler for turtaking i tegnspråksamtaler
- avlese og oppleve skjønnlitteratur og sakprosa på tegnspråk og samtale om innholdet
- utforske hvordan valg av tegn og mimikk gir forskjellig mening i tegnspråktekster
- leke med håndform, rim og rytme
- finne og bruke relevante digitale tegnspråkressurser
- avlese og bruke håndalfabetet og forstå sammenhengen mellom bokstavering, munnstilling og skriftbilde
- beskrive, fortelle og gi uttrykk for egne meninger på norsk tegnspråk
- skape tegnspråktekster gjennom lek og andre kreative aktiviteter
- samtale om og erfare hva en tegnspråktolk gjør

Utgått

- samtale om og beskrive hvordan tegn vi bruker i direkte og digital samhandling kan påvirke andre

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på 1. og 2. trinn når de bruker tegnspråklig kommunikasjon i lek og samhandling, og når de bruker språket til å bearbeide opplevelser i møte med tegnspråktekster. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker tegnspråkets meningsbærende elementer og utforsker betydningen av tegn og uttrykk.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får lære gjennom å være i bevegelse, leke, undre seg og bruke sansene sine. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler tegnspråk gjennom å få prøve seg fram og å være kreative. Videre skal læreren legge til rette for at elevene får erfaring med å beskrive likheter og forskjeller mellom tegn og skrift. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle tegnspråklige ferdigheter, alene og sammen med andre, i fysiske eller digitale klasserom.

Kompetansemål og vurdering 4. trinn

Kompetansemål etter 4. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- avlese, følge regler for turtaking og gi tilbakemelding i tegnspråksamtaler
- samtale om trekk i døves historie og gi eksempler på hvordan tegn oppstår
- avlese fortellinger, eventyr, faktabøker og andre tekster og samtale om hva tekstene betyr for eleven
- bruke og avlese norsk enhånds- og tohåndsalfabet og internasjonalt håndalfabet
- samtale om forskjellen mellom meninger og fakta i tegnspråktekster
- samtale om og gjøre rede for noen likheter og forskjeller mellom ulike tegnspråk
- beskrive, fortelle og argumentere, og bruke norsk tegnspråk på kreative måter i egne tekster
- utforske og bruke noen faste tegnuttrykk
- utforske og presentere norsk tegnspråks opprinnelse

Utgått

- forstå og forklare hvordan vi gjennom språkbruk i direkte og digital samhandling kan krenke andre
- bruke fagspråk om tegnspråkets grammatikk og oppbygning

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på 3. og 4. trinn når de avleser med forståelse og bruker fagspråk i samtaler om språk og form i tegnspråktekster. De viser og utvikler også kompetanse når de uttrykker seg muntlig i spontan samhandling med andre, og i planlagte og sammensatte tegnspråktekster.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får mulighet til å lære ved å være i bevegelse, leke, undre seg og bruke sansene sine. Læreren skal også legge til rette for at elevene lærer gjennom å prøve seg fram og bruke kreativitet og fantasi i arbeidet med å utvikle tegnspråklige ferdigheter. Videre skal læreren legge til rette for at elevene utvikler kompetanse gjennom praktisk arbeid, samtaler og meningsutvekslinger, i fysiske eller digitale klasserom. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle tegnspråklige ferdigheter i arbeid med faget.

Kompetansemål og vurdering 7. trinn

Kompetansemål etter 7. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for sentrale utviklingstrekk i døves historie
- utforske tegnspråkets muligheter og uttrykke seg med et variert tegnspråk i spontan muntlig samhandling og i tekstskaping
- gi tilbakemelding på medelevers tegnspråktekster ut fra kriterier og bruke tilbakemeldinger i bearbeiding av egne tekster
- avlese tegnspråktekster i forskjellige sjangre fra ulike tider og kulturer
- beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i muntlig samhandling og skriftlig tekstskaping
- vurdere hvor pålitelige kilder er og vise til kilder i egne tekster
- bruke fagspråk i samtaler om tegnspråktekster
- greie ut om regler for tegndanning og hvordan nye tegn oppstår og endres over tid
- utforske og reflektere over sammenhengen mellom språk og identitet
- produsere tekster med tydelig tegnspråkstruktur
- gjøre rede for bruk av tegnspråktolk/skrivetolk i utdanning

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på 5., 6. og 7. trinn når de avleser kortere og lengre tekster i ulike sjangre og samtaler om form og innhold i tekstene. De viser og utvikler også kompetanse når de presenterer faglige emner, bruker kilder kritisk og argumenterer i spontan muntlig samhandling og tegnspråklig tekstskaping. Videre viser og utvikler de kompetanse når de bruker fagspråk i beskrivelser av språk og i samtale om egne og andres tekster i tekstskapingsprosesser.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved å la elevene bruke kreativitet og fantasi, få prøve seg fram og arbeide prosessorientert med å utvikle tegnspråkferdigheter. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler kompetanse gjennom praktisk arbeid, samtaler og meningsutvekslinger, og at de får arbeide med faglige oppgaver både alene og sammen med andre, enten i fysiske eller digitale klasserom. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle den tegnspråkfaglige kompetansen sin i arbeid med innhold i faget.

Kompetansemål og vurdering 10. trinn

Kompetansemål etter 10. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- uttrykke seg i ulike sjangre og eksperimentere med sjangre på kreative måter
- utforske og gjøre rede for tegnspråklig litteratur og fortellertradisjon
- gjøre rede for det språklige mangfoldet i Norge og sammenligne samers og andre minoritetsspråkliges rettigheter i Norge
- reflektere over og gjøre rede for ulike elementer som påvirker tekster som oversettes og tolkes
- gjøre rede for regler om personvern og opphavsrett, bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tegnspråktekster
- vurdere hva som er saklig argumentasjon og begrunne egne synspunkter
- informere, analysere, reflektere og argumentere i ulike sjangre og for ulike formål
- bruke fagspråk og kunnskap om tegnspråkets grammatikk i beskrivelser av hvordan tegnspråk er bygget opp

Utgått

- utforske og greie ut om andre lands tegnspråk og deres påvirkning på norsk tegnspråk
- utforske og diskutere hvordan tegnspråktekster framstiller unges livssituasjon
- bruke fagspråk i diskusjoner, spontane samtaler og i skriftlige og muntlige presentasjoner om tegnspråkfaglige emner
- produsere tekster som har en tydelig struktur og er tilpasset sjanger, mottaker og formål
- gjøre rede for retten til å bruke tegnspråktolk/skrivetolk

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på 8., 9. og 10. trinn når de avleser kortere og lengre tekster i ulike sjangre, utforsker tekstenes kontekster og reflekterer over hvordan konteksten påvirker teksttolkningen. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker fagspråk og argumenterer, reflekterer og eksperimenterer med tekster i ulike sjangre og for ulike formål. Videre viser og utvikler de kompetanse når de bruker fagspråk i arbeid med å utforske og beskrive språklig variasjon og i samtale om egne og andres tekster.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved å la elevene samarbeide, enten i fysiske eller i digitale klasserom. Læreren skal legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i avlesing av lengre tekster og i utforskende arbeid med faglige problemstillinger. Læreren skal åpne for kreative prosesser der elevene får bruke fantasien og oppleve at det å prøve seg fram er en del av det å lære. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle tegnspråkfaglig kompetanse i avlesing, i muntlig samhandling og skriftlig tekstskaping.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter 10. trinn. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk tegnspråk muntlig basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold gjennom muntlig samhandling på tegnspråk. Læreren skal sette karakter i tekstskaping basert på kompetansen eleven har vist i et utvalg tekster i ulike sjangre og for ulike formål.

Utkast

Kompetansemål og vurdering Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- reflektere over innhold, form og formål i ulike tegnspråktekster
- analysere og sammenligne tegnspråktekster i ulike sjangre
- informere, reflektere og argumentere i tegnspråktekster i ulike sjangre og tilpasse tekstene til mottaker, formål og medium
- presentere, gjøre rede for og dokumentere faglige emner og arbeidsprosesser fra eget yrkesfaglig område
- avlese andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i faglige diskusjoner
- bruke et presist tegnforråd i spontan muntlig faglig samhandling med andre
- bruke relevant fagspråk i tekster om faglige emner og arbeidsprosesser fra eget utdanningsprogram
- skape tekster i yrkesrelevante sjangre i eget utdanningsprogram
- kombinere tegnspråklige og andre visuelle virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping
- utforske og gjøre rede for ulike nasjonale og internasjonale tegnspråkarenaer
- utforske og bruke mulighetene digitale ressurser gir for tegnspråklig samhandling med andre
- drøfte tegnspråklig kultur og identitet lokalt og globalt
- gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene i Norge og de språklige rettighetene samer har som urfolk
- produsere tekster som har tydelig tegnspråklig struktur og er tilpasset sjanger, mottaker og formål
- bruke, sitere og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram når de utforsker faglige emner med kritisk bruk av kilder og presenterer disse i muntlig samhandling og i tegnspråklig tekstskaping med hensiktsmessig struktur og sammenheng. Elevene viser og utvikler også kompetanse når de bruker kunnskap om tegnspråket som system til å utforske og sammenligne både tegnspråk og skriftspråk, og når de reflekterer kritisk over egen og andres bruk av virkemidler.

Utkast

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide oppdagende og utforskende både alene og sammen med andre, enten i fysiske eller i digitale klasserom. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle kompetansen sin i faget og til å bearbeide egne tekster.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette én karakter i norsk tegnspråk basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold gjennom muntlig samhandling, og basert på kompetansen eleven har vist i et utvalg tekster i ulike sjangre og for ulike formål i tekstskaping.

Kompetansemål og vurdering Vg1 studieforberedende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg1 studieforberedende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- reflektere over innhold, form og formål i ulike tegnspråktekster
- analysere og sammenligne tegnspråktekster i ulike sjangre
- informere, reflektere og argumentere i ulike sjangre og tilpasse tekstene til mottaker, formål og medium
- bruke, sitere og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster
- avlese andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i faglige diskusjoner
- bruke et presist tegnforråd i muntlig samhandling med andre
- produsere fagartikler om tegnspråkfaglige emner
- utforske og bruke mulighetene digitale ressurser gir for tegnspråklig samhandling med andre
- bruke fagspråk og grammatiske termer til å reflektere kritisk over tegnspråktekster
- utforske og gjøre rede for ulike nasjonale og internasjonale tegnspråkarenaer
- drøfte tegnspråklig kultur og identitet lokalt og globalt
- utforske og sammenligne tegnspråkets situasjon i de nordiske landene, og drøfte hvordan det er å leve som tegnspråklig i dag

Utgått

- gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene i Norge og de språklige rettighetene samer har som urfolk
- kombinere tegnspråklige og andre visuelle virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping
- produsere tekster som har en tydelig tegnspråklig struktur og er tilpasset sjanger, mottaker og formål

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på Vg1 studieforberedende utdanningsprogram når de utforsker faglige emner med kritisk bruk av kilder og presenterer disse i muntlig samhandling og i tegnspråklig tekstskaping med god struktur og sammenheng. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker kunnskap om tegnspråk som system til å utforske og sammenligne både tegnspråk og skriftspråk, og når de reflekterer kritisk over egen og andres bruk av virkemidler.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide oppdagende og utforskende, alene og sammen med andre i fysiske eller digitale klasserom. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Kompetansemål og vurdering Vg2 studieforberedende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg2 studieforberedende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- analysere tegnspråktekster i ulike sjangre og reflektere over hvilke verdisyn tekstene representerer
- analysere, vurdere og reflektere over tegnspråklige sakprosatekster fra ulike fagområder
- vurdere troverdighet og resonnement i argumentasjon, kildebruk og henvisninger i tegnspråktekster
- avlese og bygge på andres innspill ved å stille relevante oppfølgingsspørsmål og tilpasse responsen til kommunikasjonssituasjonen
- bruke saklige argumenter og retoriske virkemidler i presentasjoner tilpasset ulike mottakere
- bruke teknologi og digitale ressurser på en hensiktsmessig måte i utforming av tegnspråktekster

- utforske og reflektere over tegns beskrivende, utpekende og avbildende funksjon og sammenligne med skriftspråk
- utforske og bruke ferdigheter i internasjonal tegnkommunikasjon for å kunne oppsøke og kommunisere med tegnspråklige på internasjonale tegnspråkarenaer
- utforske og presentere ulike lands nasjonale tegnspråk og reflektere over betydningen tegnspråkets status har for språk, historie, kultur og identitet

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på Vg2 studieforberedende utdanningsprogram når de analyserer tegnspråktekster i ulike sjangre og fra ulike fagområder. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker kunnskap om språket som system til å utvikle egne tekster og til å sammenligne språk, tegnspråk og skriftspråk.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får lage egne problemstillinger, og ved at de får prøve seg fram og arbeide kreativt for å finne svar på disse. Læreren skal legge til rette for at elevene får arbeide alene og sammen med andre, i fysiske eller digitale klasserom. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i større arbeider, enten det gjelder avlesing av lengre tekster eller utforskende arbeid med faglige problemstillinger. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i faget Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å bearbeide egne tekster, og for å øke kompetansen i muntlig samhandling og tegnspråklig tekstskaping.

Kompetansemål og vurdering Vg3 studieforberedende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg3 studieforberedende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- analysere, tolke og sammenligne ulike tegnspråktekster og reflektere over hvordan konteksten påvirker teksttolkningen
- bruke fagspråk i tegnspråktekster og i utforskende samtaler, diskusjoner og presentasjoner om tegnspråkfaglige emner
- uttrykke seg presist og nyansert og mestre språklige formkrav i muntlig samhandling og tegnspråklig tekstskaping
- produsere fagartikler som gjør rede for og drøfter emner knyttet til tegnspråk og døvekultur

- utforske og reflektere over språksituasjonen og språkpolitikken i Norge i dag og gjøre rede for den historiske bakgrunnen
- gjøre rede for språklig variasjon og språkendring i Norge i dag og drøfte sammenhenger mellom språk, kultur og identitet
- gjøre rede for rettigheter til tolk i høyere utdanning og arbeidsliv

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på Vg3 studieforberedende utdanningsprogram når de analyserer, tolker og sammenligner tekster, og når de utforsker og reflekterer over tekstenes kontekster. De viser og utvikler også kompetanse når de uttrykker seg presist og nyansert på tegnspråk, og når de bruker fagspråk i arbeid med å utforske og forklare dagens språksituasjon. Videre viser og utvikler de kompetanse når de produserer kortere og lengre tekster i ulike sjangre med ulike formål og mottakere, og når de bearbeider tekster etter tilbakemeldinger.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får prøve og feile og ved at de får utforske faglige problemstillinger og arbeide kreativt for å finne svar på disse. Læreren skal legge til rette for samarbeid om læring i klasserommet eller i digitale fora. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i større arbeider, enten det gjelder avlesing av lengre tegnspråktekster eller utforskende arbeid med faglige problemstillinger. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle ferdigheter i muntlig samhandling og for å bearbeide egne tegnspråktekster.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter Vg3 studieforberedende utdanningsprogram. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk tegnspråk muntlig basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold gjennom muntlig samhandling. Læreren skal sette karakter i tekstskaping basert på kompetansen eleven har vist i et utvalg fagartikler og andre tekster i ulike sjangre.

Utkast

Kompetansemål og vurdering Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Kompetansemål etter Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- analysere tegnspråktekster i ulike sjangre og reflektere over hvilke verdisyn tekstene representerer
- analysere, vurdere og reflektere over tegnspråklige sakprosatekster fra ulike fagområder
- vurdere troverdighet og resonnement i argumentasjon, kildebruk og henvisninger i tegnspråktekster
- avlese og bygge på andres innspill ved å stille relevante oppfølgingsspørsmål og tilpasse responsen til kommunikasjonssituasjonen
- bruke saklige argumenter og retoriske virkemidler i presentasjoner tilpasset ulike mottakere
- bruke teknologi og digitale ressurser på en hensiktsmessig måte i utforming av tegnspråktekster
- utforske og reflektere over tegns beskrivende, utpekende og avbildende funksjon og sammenligne med skriftspråk
- utforske og bruke ferdigheter i internasjonal tegnkommunikasjon for å kunne oppsøke og kommunisere med tegnspråklige på internasjonale tegnspråkarenaer
- utforske og presentere ulike lands nasjonale tegnspråk og reflektere over betydningen tegnspråkets status har for språk, historie, kultur og identitet
- analysere, tolke og sammenligne ulike tegnspråktekster og reflektere over hvordan konteksten påvirker teksttolkningen
- bruke fagspråk i tegnspråktekster og i utforskende samtaler, diskusjoner og presentasjoner om tegnspråklige emner
- uttrykke seg presist og nyansert og mestre språklige formkrav i muntlig samhandling og tegnspråklig tekstskaping
- produsere fagartikler som gjør rede for og drøfter emner knyttet til tegnspråk og døvekultur
- utforske og reflektere over språksituasjonen og språkpolitikken i Norge i dag og gjøre rede for den historiske bakgrunnen
- gjøre rede for språklig variasjon og språkendring i Norge i dag og drøfte sammenhenger mellom språk, kultur og identitet
- gjøre rede for rettigheter til tolk i høyere utdanning og arbeidsliv

Utgått

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk tegnspråk på Vg3 påbygging til generell studiekompetanse når de analyserer, tolker og sammenligner tekster, og når de utforsker og reflekterer over tekstenes kontekster. De viser og utvikler også kompetanse når de uttrykker seg presist og nyansert på tegnspråk, og når de bruker fagspråk i arbeid med å utforske og forklare dagens språksituasjon. Videre viser og utvikler de kompetanse når de produserer kortere og lengre tekster i ulike sjangre for ulike formål og mottakere, og når de bearbeider tekster etter tilbakemeldinger.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får prøve og feile og ved at de får utforske faglige problemstillinger og arbeide kreativt for å finne svar på disse. Læreren skal legge til rette for samarbeid om læring i klasserommet eller i digitale fora. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i større arbeider, enten det gjelder avlesing av lengre tegnspråktekster eller utforskende arbeid med faglige problemstillinger. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å beskrive hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle ferdigheter i muntlig samhandling og for å bearbeide egne tegnspråktekster.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter Vg3 påbygging til generell studiekompetanse. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk tegnspråk muntlig basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold gjennom muntlig samhandling. Læreren skal sette karakter i tekstskaping basert på kompetansen eleven har vist i et utvalg fagartikler og andre tekster i ulike sjangre.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

10. trinn: Eleven skal ha to standpunktkarakterer, én i muntlig samhandling og én i tekstskaping.

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Utgått

Vg3 studieforberedende utdanningsprogram: Eleven skal ha to standpunktkarakterer, én i muntlig samhandling og én i tekstskaping.

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse: Eleven skal ha to standpunktkarakterer, én i muntlig samhandling og én i tekstskaping.

Eksamen for elever

10. trinn: Eleven kan trekkes ut til eksamen i tekstskaping. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen i tekstskaping blir utarbeidet og sensurert sentralt. Eleven kan også trekkes ut til eksamen i muntlig samhandling med forberedelsesdel. Eksamen i muntlig samhandling blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Eleven kan trekkes ut til eksamen i tekstskaping. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen i tekstskaping blir utarbeidet og sensurert sentralt. Eleven kan også trekkes ut til eksamen i muntlig samhandling med forberedelsesdel. Eksamen i muntlig samhandling blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Vg3 studieforberedende utdanningsprogram: Eleven kan trekkes ut til eksamen i tekstskaping. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen i tekstskaping blir utarbeidet og sensurert sentralt. Eleven kan også trekkes ut til eksamen i muntlig samhandling med forberedelsesdel. Eksamen i muntlig samhandling blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Vg3 påbygging til studieforberedende utdanningsprogram: Eleven kan trekkes ut til eksamen i tekstskaping. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen i tekstskaping blir utarbeidet og sensurert sentralt. Eleven kan også trekkes ut til eksamen i muntlig samhandling med forberedelsesdel. Eksamen i muntlig samhandling blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

10. trinn: Se gjeldende ordning for grunnskoleopplæring for voksne.

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Privatisten skal opp til eksamen i tekstskaping. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen i tekstskaping blir utarbeidet og sensurert sentralt. Privatisten skal også opp til eksamen i muntlig samhandling. Eksamen i muntlig samhandling blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Vg3 studieforberedende utdanningsprogram: Privatisten skal opp til eksamen i tekstskaping. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen i tekstskaping blir utarbeidet og sensurert sentralt. Privatisten skal også opp til eksamen i muntlig samhandling. Eksamen i muntlig samhandling blir utarbeidet og

Utgått

sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse: Privatisten skal opp til eksamen i tekstskaping. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen i tekstskaping blir utarbeidet og sensurert sentralt. Privatisten skal også opp til eksamen i muntlig samhandling. Eksamen i muntlig samhandling blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

utgått